

Област Плевен

- ▶ Население (2021)
- ▶ Територия (кв.км)
- ▶ Брой на населените места
- ▶ Дял на населението в градовете (%)

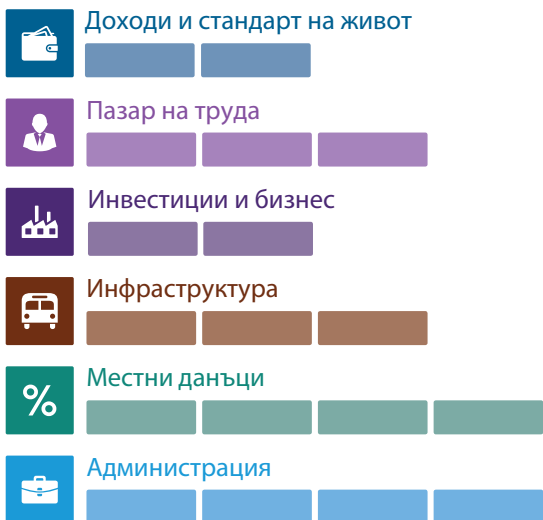
226 120
4653
123
67,5

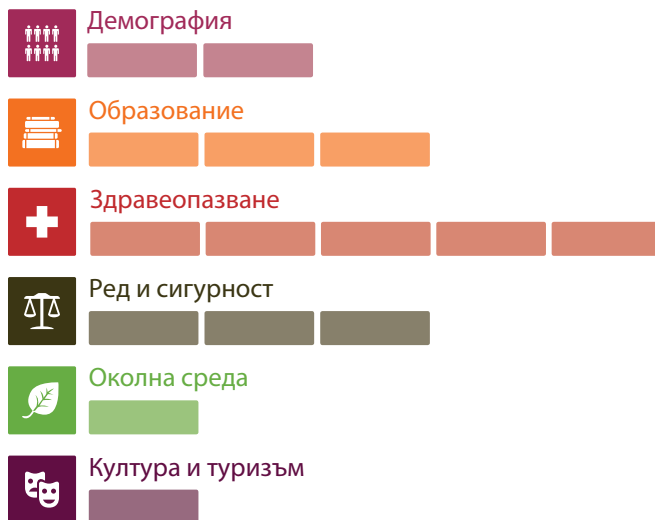
И през 2022 г. брутният вътрешен продукт на човек от населението в област Плевен нараства значително. Заплатите и пенсиите също се повишават относително бързо. Икономическата активност в областта е изключително слаба. Инвестициите се повишават. Гъстотата на пътната и на железопътната мрежа е по-висока от средната за страната. Нивото на местните данъци в общините от област Плевен е близко до средното за страната. Плевен се нарежда сред областите със сравнително високи резултати по показателите, измерващи работата на администрацията.

Процесът на застаряване на населението се задълбочава. Областта не се представя добре по показателите, оценяващи образованието. Плевен е област със силни традиции в сферата на здравеопазването и отново е сред първенците в тази категория. Натовареността на местните наказателни съдии е сравнително ниска, което обаче не се отразява на бързината на правораздаването. Плевен е областта с най-нисък дял на горската територия. Делът на предадените за третиране и рециклиране отпадъци продължава да е сравнително висок. Културният живот и туризмът в областта са с относително ниска интензивност.

ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ

СОЦИАЛНО РАЗВИТИЕ

ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ

Доходи и стандарт на живот

И през 2021 г. брутният вътрешен продукт на човек от населението в областта нараства значително, достигайки 12,9 хил. лв., и изпреварва този в повечето области.

Заплатите и пенсиите също се повишават относително бързо, но изостават от средните стойности за страната. Брутната годишна заплата на наетите по трудово и служебно правоотношение достига 14,6 хил. лв., а средната месечна пенсия – 499 лева.

Коефициентът на Джини за подоходното неравенство е сравнително нисък. Повишаване се наблюдава при ниво на бедност в областта. През 2022 г. делът на населението, живеещо под националната линия на бедност, достига 31,4% (при 22,9% в страната).

Пазар на труда

Делът на трудоспособното население в област Плевен продължава да намалява и остава сравнително нисък – 54,9% при 58,5% в страната през 2022 година. Икономическата активност също е изключително слаба (65,8% в областта при 73,6% в страната) и се понижава за втора поредна година. Същевременно заетостта се повишава леко, но остава ниска, а безработицата слабо намалява, но продължава да е висока. Коефициентът на заетост достига 62,5% (при 70,4% в страната), а този на безработицата – 7,6% (при 5,2% в страната).

През 2022 г. делът на населението на 25–64 години с висше образование намалява до 22,8% (при 29,8% в страната), но има понижение и при дела на хората с основно и по-ниско образование – до 19,7% (при 16,0% в страната).

Коефициентът на демографско заместване като съотношение на населението на 15–19 години към това на 60–64 години остава сравнително нисък – 59,2% (при 65,7% в страната). Това означава, че на всеки 100 души, на които им предстои излизане от пазара на труда през следващите няколко години, съответстват 59 младежи, които ще се вляят в работната сила.

Инвестиции и бизнес

Броят на нефинансовите предприятия в област Плевен през 2021 г. се задържа на 42 на хиляда души от населението (при 60 на хиляда души в страната) за трета поредна година. Инвестициите се повишават значително. Разходите за придобиване на дълготрайни материални активи достигат 2,2 хил. лв., а преките чуждестранни инвестиции – 1,5 хил. евро.

Стойността на произведената продукция на човек от населението в областта продължава да нараства значително, достигайки 19,2 хил. лева.

Разходите за научноизследователска и развойна дейност са 94 лв. на човек от населението и са по-високи от тези в повечето области.

Усвояването на европейски средства в областта остава под средното за страната. Към 30 юни 2023 г. стойността на изплатените суми на бенефициенти по оперативните програми е 2562 лв. на човек (при 2836 лв. в страната). В рамките на областта най-много средства усвоява община Белене.

Инфраструктура

Гъстотата на пътната и на железопътната мрежа в област Плевен е по-висока от средната за страната. Делът на автомагистралите и първокласните пътища обаче остава сравнително нисък – 12,2% при 18,5% в страната през 2022 година. Въпреки това качеството на пътищата е съизмеримо със средното за страната – 40% от пътната настилка е в добро състояние (при 41% в страната).

Делът на домакинствата с достъп до интернет нараства, но остава сравнително нисък – 80,8% в областта при 87,3% в страната.

Местни данъци

Нивото на местните данъци в общините от област Плевен е близко до средното за страната и през 2023 г., но е чувствително по-високо от средното в Северозападна България. При два от разглежданите данъци – този върху недвижимите нежилищни имоти на юридическите лица и този върху прехвърлянето на собственост, усреднените нива в общините от областта са значително по-високи от средните за страната. Сравнително ниски пък са средните данъци върху превозните средства и търговията на дребно. В рамките на областта най-високи са данъците в община Плевен, а най-ниски – в общините Долни Дъбник и Пордим.

Администрация

Плевен се нарежда сред областите със сравнително високи резултати по показателите, измерващи работата на администрацията. Самооценките на местните администрации за развитието на електронното правителство и за предоставянето на услуги на „едно гише“ продължават да са над средните за страната нива за 2023 година.

Изоставане има при оценката за прозрачността в работата на органите на местното самоуправление в област Плевен и тя отново е по-ниска, макар и с малко, от средната за страната – 70,0% (при 70,3% в страната).

Делът на собствените от общите приходи в общините от областта е сравнително нисък – 22,7% (при 29,0% в страната), но покритието на общинските разходи с местни приходи е по-високо от средното – 84,9% (при 84,2% в страната).

СОЦИАЛНО РАЗВИТИЕ

Демография

Коефициентът на естествен прираст в област Плевен остава силно отрицателен със стойност от $-13,9\%$ (при $-9,7\%$ в страната) и през 2022 година. Областта не успява и да привлича население и коефициентът на механичен прираст също е отрицателен ($-0,5\%$).

Тези процеси предопределят и високите нива на застаряване на населението в областта. Коефициентът на възрастова зависимост като съотношение на населението на над 65 години към това на 0–14 години през 2022 г. е 211,1% (при 165,9% в страната), а към това на 15–64 години – 47,4% (при 37,7% в страната).

Делът на градското население е сравнително нисък – 67,5% (при 73,6% в страната), както и гъстотата му – 1010 души на кв. км (при 1404 души на кв. км в страната).

Образование

Делът на записаните в V–VII клас се повишава през 2022 г. до 90,4% в област Плевен, но не успява да достигне средния за страната (90,7%). Делът на второгодиците е сравнително висок. Съответствието между професионалното образование и профила на местната икономика е близо до средното за страната.

Представянето на учениците от областта остава слабо и през 2023 година. Средният успех на националното външно оценяване по математика след VII клас е 28,0 т. (при 35,3 т. в страната). Успехът на матурата по български език и литература пък е сред най-ниските в страната – „Добър“ 3,51 (при „Добър“ 3,93 в страната), а делът на слабите оценки – 27,8% (при 17,9% в страната).

Плевен е една от малкото области в страната, в които през последните години се наблюдава трайно увеличение на броя на студентите, въпреки че спрямо населението той остава двойно по-нисък от средния за страната.

Здравеопазване

Плевен е област със силни традиции в сферата на здравеопазването и през 2022 г. отново е сред първенците по показателите в тази категория. Делът на здравноосигурените остава по-висок от средния за страната – 93,8% (при 93,5% в страната). Именно Плевен е областта с най-висок брой и на общопрактикуващите лекари, и на лекарите специалисти. Един местен общопрактикуващ лекар се грижи средно за 1233 души от населението (при 1678 души на лекар в страната). Наличието на медицински университет в град Плевен е една от предпоставките за големия брой лекари и за добре развитата мрежа от лечебни заведения на територията на областта.

Плевен е областта с най-висок брой на легла в болниците. През 2022 г. той продължава да се повишава и достига безпрецедентните 11,6 легла на хиляда души от населението (при 5,9 легла на хиляда души в страната). Относителният брой на преминалите за лечение болни през местните

многопрофилни болници остава значително по-висок от средния – 398 на хиляда души в областта при 235 на хиляда души в страната.

Ред и сигурност

Натовареността на местните наказателни съдии е сравнително ниска, което обаче не се отразява на бързината на правораздаването. През 2022 г. един съдия от област Плевен разглежда средно по 7,5 дела месечно (при 10,1 дела месечно на съдия в страната). Делата, приключили в 3-месечен срок в областта, са 93% (при 89% в страната).

Броят на престъпленията в областта, както и тяхната разкриваемост през 2022 г. са съизмерими със средните нива за страната. Регистрираните престъпления срещу личността и собствеността са 11,5 на хиляда души (при 11,6 на хиляда души в страната), а разкриваемостта им – 50% (при 49% в страната).

Околна среда

През 2021 г. в населени места с обществена канализация живеят 57,3% от населението на областта (при 74,8% в страната), като 53,3% от него са свързани с пречиствателни станции за отпадъчни води (при 66,8% в страната). И по двата показателя се наблюдава изоставане от средните нива за страната, което е свързано и със сравнително ниския дял на градското население.

Обемът на образуваните битови отпадъци е съизмерим със средния за страната на човек от населението, а делът на предадените за третиране и рециклиране отпадъци остава сравнително висок – 83% в областта при 74% в страната.

Плевен е областта с най-нисък дял на горската територия – 7% (при 33% в страната) през 2022 година. Делът на нарушената територия обаче също е малък – 0,18% (при 0,43% в страната). Инсталираните ВЕИ мощности са близки до средните за страната на човек от населението.

Култура и туризъм

Културният живот в област Плевен се характеризира със сравнително ниска интензивност и през 2022 година. Големо увеличение има при посещенията на местните кина и музеи – съответно до 392 на хиляда души (при 590 на хиляда души средно) и до 612 на хиляда души (при 619 на хиляда души в страната). Посещенията в библиотеките намаляват и остават сравнително малко на брой.

Туристическият сектор в областта е слабо застъпен. Броят на леглата в местата за настаняване е 6 на хиляда души (при 55 на хиляда души в страната), а реализираните нощувки – 529 на хиляда души (при 3739 на хиляда души в страната). Делът на наетите в сектора на културата, спорта и развлечението също е сравнително нисък.

Ключови показатели за област Плевен

Индикатори на икономическото развитие	2020	2021	2022	Средно за страната
БВП на човек от населението (лв., текущи цени)	10 268	12 889	n.a.	20 212
Средна годишна брутна заплата на нает (лв.)	12 660	14 608	n.a.	18 733
Относителен дял на бедните спрямо линията на бедност за страната (%)	28,3	21,6	31,4	22,9
Дял на населението в трудоспособна възраст (%)	55,4	55,6	54,9	58,5
Коефициент на заетост на населението на 15–64 години (%)	61,6	62,0	62,5	70,4
Коефициент на безработица на населението на 15 и повече години (%)	10,1	7,8	7,6	5,2
Дял на населението с основно и по-ниско образование, 25–64 години (%)	19,1	19,9	19,7	16,0
Дял на населението с висше образование, 25–64 години (%)	25,4	24,7	22,8	29,8
Произведена продукция (лв./човек)	15 499	19 194	n.a.	31 242
Разходи за придобиване на дълготрайни материални активи (лв./човек)	1799	2201	n.a.	3097
Преки чуждестранни инвестиции в предприятията от нефинансовия сектор с натрупване (евро/човек)	1285	1508	n.a.	4098
Дял на домакинствата с достъп до интернет (%)	68,9	76,3	80,8	87,3
Дял на пътната настилка в добро състояние (%)	37,2	41,3	40,0	41,1
Покритие на общинските разходи с местни приходи (%)	85,5	89,8	84,9	84,2
Рейтинг за активна прозрачност на ПДИ за органите на местното самоуправление (%)*	71,7	69,8	70,0	70,3

Индикатори на социалното развитие	2020	2021	2022	Средно за страната
Коефициент на естествен прираст на населението (‰)	n.a.	n.a.	-13,9	-9,7
Коефициент на механичен прираст на населението (‰)	n.a.	n.a.	-0,5	4,2
Среден успех от матурите по БЕЛ**	3,97	3,61	3,51	3,93
Среден успех на изпита по математика след VII клас (в точки)**	31,8	28,0	28,0	35,3
Нетен коефициент на записване на населението в V–VII клас (%)	87,3	85,6	90,4	90,7
Средна продължителност на живота (години)***	73,8	72,6	72,3	71,9
Дял на здравноосигурените лица (%)	91,0	92,0	93,8	93,5
Население на един общопрактикуващ лекар (брой)	1243	1214	1233	1678
Регистрирани престъпления срещу личността и собствеността на хиляда души (брой)	10,8	10,9	11,5	11,6
Дял на висящите наказателни дела (%)	9,9	10,0	9,2	11,6
Дял на населението с достъп до обществена канализация (%)	60,2	57,3	n.a.	74,8
Образувани битови отпадъци на глава от населението (кг/човек/година)	450	438	n.a.	445
Дял от битовите отпадъци, предадени за третиране и рециклиране (%)	87,1	82,7	n.a.	74,0
Посещения в кината на хиляда души от населението	93	247	392	590
Реализирани нощувки в местата за настаняване на хиляда души (брой)	350	322	529	3739

* Данните за 2022 г. са включени в изследването от 2023 година. Същото важи и за предходните години.

** Данните се отнасят за учебната 2022/23 година, а матурите са проведени през 2023 година. Същото важи и за предходните години.

*** Данните са за тригодишни периоди и се обновяват всяка година.